

ФЕДИНЯК Г. С., ФЕДИНЯК Л. С.

МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

Підручник

*Видання восьме,
перероблене і доповнене*

 ПРАВОВА
ЄДНІСТЬ
РЕДАКЦІЯ
ЮРИДИЧНИХ
ВИДАНЬ

Київ • Алерта • 2021

УДК 341.9(075)
Ф32

Автори:

ФЕДИНЯК Г. С. – передмова, розділи I, II (§ 1-5), III-XVIII, тести з курсу «Міжнародне приватне право»;

ФЕДИНЯК Л. С. – розділ II (§ 6), розділ XIX.

Фединяк Г. С., Фединяк Л. С.

Ф32 Міжнародне приватне право : підручник. Вид. 8-ме, переобл. і допов. Київ: Алерта, 2021. 524 с.

ISBN 978-617-566-692-0

Підручник охоплює всі традиційні теми курсу «Міжнародне приватне право». Вони розділені на Загальну та Особливу частини. Підручник викладено у класичному стилі подачі матеріалу. Чимало місця відведено аналізу правового статусу фізичних та юридичних осіб, правовому регулюванню зобов'язань у міжнародному приватному праві, трудових правовідносин, шлюбно-сімейних, спадкових. Матеріал, що стосується міжнародного цивільного процесу, допоможе з'ясувати засади процесуального статусу іноземних суб'єктів права, оволодіти знаннями про міжнародну підсудність, визнання та виконання іноземних судових рішень.

Підручник містить тести з курсу «Міжнародне приватне право», які можуть бути використані викладачем для форми звітності студента (залік, екзамен), так і студентом для самоперевірки.

Матеріал цього навчального видання викладено на основі аналізу наукових джерел, законодавства й правозастосувальної практики України та інших держав станом на 1 вересня 2021 р.

Для студентів юридичних факультетів і факультетів міжнародних відносин, аспірантів, викладачів, практичних працівників у сфері юриспруденції.

УДК 341.9(075)

ISBN 978-617-566-692-0

© Фединяк Г. С., Фединяк Л. С., 2021.

© Видавництво «Алерта», 2021.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	9
-----------------	---

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

РОЗДІЛ І.

МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО (ПОНЯТТЯ, ПРЕДМЕТ, СИСТЕМА ТА ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ)

§ 1. Поняття, предмет, система та завдання міжнародного приватного права	12
§ 2. Розвиток науки міжнародного приватного права.....	17
§ 3. Тенденції розвитку та особливості предмета міжнародного приватного права зарубіжних держав	21

РОЗДІЛ ІІ.

ДЖЕРЕЛА МІЖНАРОДНОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА

§ 1. Види джерел (загальна характеристика).....	28
§ 2. Внутрішнє законодавство.....	31
§ 3. Міжнародні договори	35
§ 4. Звичай.....	40
§ 5. Судова та арбітражна практика	45
§ 6. Зближення національного законодавства різних держав	47

РОЗДІЛ ІІІ.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ МЕТОД У МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ

§ 1. Історія розвитку порівняльного методу	56
§ 2. Об'єкти порівняння у міжнародному приватному праві.....	58
§ 3. Мета порівняльного методу	60

РОЗДІЛ ІV.

ЮРИДИКО-ТЕХНІЧНІ МЕТОДИ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН У МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ ТА НОРМИ, ЩО ВІДПОВІДАЮТЬ ЇМ

§ 1. Колізійний метод регулювання.....	65
§ 2. Колізійні норми: загальна характеристика, структура, види.....	68
§ 3. Місце колізійних норм у джерелах права	75
§ 4. Матеріально-правовий метод і матеріально-правові норми	76

**РОЗДІЛ V.
ОСНОВНІ ПИТАННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З ТЛУМАЧЕННЯМ,
КВАЛІФІКАЦІЄЮ ТА ОСОБЛИВОСТЯМИ ДІЇ НОРМ
МІЖНАРОДНОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА**

- § 1. Тлумачення, кваліфікація та «конфлікт кваліфікацій»
у міжнародному приватному праві.....83
- § 2. Основні способи вирішення питання кваліфікації85
- § 3. Застереження про публічний порядок89
- § 4. Зворотнє відсилання та відсилання до закону третьої держави.....93
- § 5. Обхід закону в міжнародному приватному праві.....96

**РОЗДІЛ VI.
ПРАВОВИЙ СТАТУС ФІЗИЧНИХ ОСІБ У
МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ**

- § 1. Загальні положення про правові засади регулювання статусу
фізичних осіб у міжнародному приватному праві102
- § 2. Правосуб'єктність фізичних осіб та правові режими,
що надаються їм у міжнародному приватному праві105
- § 3. Колізійні норми національного законодавства України, які
застосовуються до визначення правового статусу фізичних осіб110
- § 4. Правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні114
- § 5. Правовий статус громадян України за кордоном117
- § 6. Цивільно-правова відповідальність іноземців та осіб без
громадянства в Україні119

**РОЗДІЛ VII.
ПРАВОВИЙ СТАТУС ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ТА ЇХ
ОБ'ЄДНАНЬ У МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ**

- § 1. Загальна характеристика юридичної особи та її особистий закон...125
- § 2. Теорії (критерії) визначення особистого закону юридичних осіб....129
- § 3. Визнання юридичних осіб138
- § 4. Перенесення юридичних осіб.....142
- § 5. Правовий статус юридичних осіб України за кордоном147
- § 6. Правовий статус іноземних юридичних осіб та іноземних
організацій без такого статусу в Україні150

**РОЗДІЛ VIII.
ДЕРЖАВА ЯК СУБ'ЄКТ
МІЖНАРОДНОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА**

- § 1. Держава у приватноправових відносинах з іноземним елементом..158
- § 2. Імунітет держави та його види160

§ 3. Конвенційні норми про імунітет держави (загальна характеристика)	167
§ 4. Україна як суб'єкт міжнародного приватного права	172

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

РОЗДІЛ ІХ.

ПРАВО ВЛАСНОСТІ

У МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ

§ 1. Загальні питання права власності у приватноправових відносинах з іноземним елементом	181
§ 2. Матеріально-правові норми актів міжнародного права про право власності та інші речові права	185
§ 3. Колізійні питання права власності у міжнародному приватному праві	187
§ 4. Колізійні норми національного законодавства України та міжнародних договорів за її участю щодо питань про право власності й інші речові права	193

РОЗДІЛ Х.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

ПРО ДОГОВІРНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ

§ 1. Загальні положення про договірні зобов'язання з іноземним елементом та колізійні норми, що застосовуються до них	197
§ 2. Поняття зовнішньоекономічної діяльності, її види та суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності	201
§ 3. Поняття зовнішньоекономічного договору (контракту) та його умови	206
§ 4. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів (Відень, 1980 р.)	209

РОЗДІЛ ХІ.

ОКРЕМІ ВИДИ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ

§ 1. Договір міжнародної купівлі-продажу товарів	219
§ 2. Договір концесії, комерційної концесії та міжнародної позики	223
§ 3. Договір про розподіл продукції	229
§ 4. Правове регулювання міжнародного туризму	232

РОЗДІЛ ХІІ.

ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

§ 1. Поняття права інтелектуальної власності	237
--	-----

§ 2. Міжнародні багатосторонні договори та акти міжнародних організацій як джерела регулювання права інтелектуальної власності	240
§ 3. Правові джерела України у сфері охорони інтелектуальної власності у приватноправових відносинах з іноземним елементом	247
§ 4. Матеріально-правові та колізійні норми права України, застосовувані до відносин у сфері інтелектуальної власності з іноземним елементом	252

**РОЗДІЛ XIII.
КРЕДИТНІ ТА РОЗРАХУНКОВІ ВІДНОСИНИ У
МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ**

§ 1. Поняття кредитних і розрахункових правовідносин та джерела їх правового регулювання.....	256
§ 2. Акредитивна форма розрахунків за участю нерезидентів України.	261
§ 3. Міжнародно-правове регулювання розрахунків по акредитиву.....	268

**РОЗДІЛ XIV.
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
МІЖНАРОДНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ**

§ 1. Загальна характеристика міжнародних перевезень та їх міжнародно-правового регулювання	273
§ 2. Регулювання міжнародних перевезень національним законодавством	280

**РОЗДІЛ XV.
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ШЛЮБНИХ І СІМЕЙНИХ
ПРАВОВІДНОСИН З ІНОЗЕМНИМ ЕЛЕМЕНТОМ**

§ 1. Загальна характеристика шлюбних і сімейних правовідносин з іноземним елементом та юридичні факти, що породжують ці відносини	284
§ 2. Загальна характеристика джерел регулювання сімейних правовідносин.....	286
§ 3. Колізійні норми законодавства України та міжнародних договорів про надання правової допомоги стосовно сімейних правовідносин.....	295
§ 4. Колізійні норми міжнародних договорів про надання правової допомоги та законодавства України стосовно усиновлення	303

**РОЗДІЛ XVI.
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СПАДКОВИХ
ПРАВОВІДНОСИН З ІНОЗЕМНИМ ЕЛЕМЕНТОМ**

§ 1. Загальна характеристика спадкового права держав та правових джерел регулювання спадкових відносин з іноземним елементом...	308
---	-----

§ 2. Статут спадкування та попереднє колізійне питання.....	312
§ 3. Колізії законодавства у сфері спадкування за заповітом та за законом ...	315
§ 4. Колізійні норми, застосовувані у разі спадкування майна.....	318
§ 5. Норми з питань спадкування, що містяться у міжнародних договорах про надання правової допомоги за участю України	320
§ 6. Норми міжнародних багатосторонніх договорів у сфері спадкових відносин	324
§ 7. Норми міжнародних регіональних актів у сфері спадкових відносин	332

РОЗДІЛ XVII. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН З ІНОЗЕМНИМ ЕЛЕМЕНТОМ

§ 1. Трудові відносини з іноземним елементом та джерела їх правового регулювання.....	338
§ 2. Колізійні прив'язки, застосовувані до трудових відносин з іноземним елементом	342
§ 3. Міжнародні договори України щодо трудових відносин з іноземним елементом та відносин у сфері соціального захисту працівників	347
§ 4. Праця іноземних громадян та осіб без громадянства в Україні	356
§ 5. Праця громадян України за кордоном.....	370
§ 6. Відшкодування шкоди працівникові за міжнародними договорами України	377

РОЗДІЛ XVIII. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ІЗ ЗАПОДІЯННЯ ШКОДИ З НЕДОГОВІРНИХ ПРАВОВІДНОСИН

§ 1. Загальна характеристика регулювання недоговірних зобов'язань...383	
§ 2. Сучасні тенденції регулювання недоговірних зобов'язань у міжнародному приватному праві та відшкодування заподіяних збитків	391
§ 3. Колізійно-правове регулювання зобов'язань із заподіяння шкоди ..394	
§ 4. Регулювання недоговірних зобов'язань з іноземним елементом у внутрішньому законодавстві України	398
§ 5. Норми про зобов'язання з делікту в міжнародних договорах України	405

РОЗДІЛ XIX. МІЖНАРОДНИЙ ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС

§ 1. Доктрина про міжнародний цивільний процес.....	413
§ 2. Принцип <i>lex fori</i> у міжнародному цивільному процесі.....	419

§ 3. Національні акти України про засади процесуального статусу іноземців, осіб без громадянства та іноземних юридичних осіб	422
§ 4. Норми міжнародного цивільного процесу у міжнародних договорах за участю України	425
§ 5. Уніфікація норм міжнародного цивільного процесу в актах міжнародних організацій.....	432
§ 6. Уніфікація норм міжнародного цивільного процесу в актах об'єднань держав	445
§ 7. Поняття, види та способи визначення міжнародної підсудності	456
§ 8. Визначення міжнародної підсудності спорів у нормативно-правових актах України	463
§ 9. Норми про підсудність спорів з іноземним елементом у міжнародних договорах	468
§ 10. Поняття визнання та виконання іноземних судових рішень на території України та коло рішень, які підлягають визнанню та виконанню	476
§ 11. Національні акти України та норми міжнародних договорів про порядок визнання та виконання іноземних судових рішень на території України.....	483
§ 12. Взаємозв'язок та взаємодія національних і міжнародних органів правосуддя, що здійснюють провадження у цивільних справах	492
§ 13. Рішення Європейського суду з прав людини та порядок їх виконання на території України.....	499
ТЕСТИ З КУРСУ «МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО»	505

Навчальне видання

Фединяк Галина Степанівна

Фединяк Лариса Степанівна

МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

Підручник

Видання восьме, перероблене і доповнене

Відповідальний за випуск
Комп'ютерна верстка
Обкладинка

О. В. Діордійчук
Д. М. Алексєєв
Д. М. Алексєєв

Підписано до друку 03.09.2021. Формат 60x90^{1/16}
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Друк офсетний. Умовн. друк. арк. 30,46.

Видавництво «Алерта»

04210, м. Київ, а/с 112.

Тел.: (044) 223–15–25, 223–15–30.

E-mail: alerta.pravovaednist@gmail.com, веб-сайт: www.alerta.kiev.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 788 від 29.01.2002